

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33. szám.

HIRDETÉSI DIJAK:

Egy ☐ centimetryni tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reklam sora: 1 frt. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Nyiltéri cikkek:

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

ELLENZÉK

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

SZERKESZTŐI IRODA

Belmagyar-utca 47-dik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ „ELLENZÉK” ELŐFIZETÉSI DÍJA:

Egy évre . . . 16 frt. Negyedévre . . . 4 frt.
Fél évre . . . 8 frt. Egy óra helyben 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adnak vissza.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

AZ

„ELLENZÉK”

október deczemberi negyedére.

Előfizetési feltételeink:

Egy évre . . . 16 frt.
Fél évre . . . 8 frt.
Negyedévre . . . 4 frt.
Egy óra . . . 1 frt 50 kr.

Bizalommal fordulunk a közönséghez, hogy főtartja és gyarapítja azt a közönséget, melylyel tizenhárom éves pályafutásán az „Ellenzék”-et megtisztelte.

Becsületese kötelességtudással viszonyozunk a közönség jóakarátát és támogatását, hogy együtt érezzünk vele, hogy szívesen tesszük bajait és panaszait s hogy a közönség terén az igazságot hirdethetjük.

Előfizetheti lehet bármely naptól kezdve.

Mutatószámokat kívánatra ingyen küldünk.

Az „ELLENZÉK”

szerkesztősége és kiadóhivatala.

A kormány meg a gazda.

— Két cikk. —

I.

Budapest, okt. 1.

„Segits magadon s az Isten is megsegít!” Ez körülbelül az a program, melyet a kormány gazdasági dolgokban a magának vall; ez a recept, melyet a magyar gazdaközönségnek, e nagy páciensnek preskribál. Hát jó. A mi lapunkat nem vádolhatja senki azzal, hogy ennek talán az ellenkezőjét hirdeti s azzal biztatja közönségét, hogy csak tegye ölébe a kezét, vagy folytassa a régi slendrián s várjon onnan felülről a sült galambra és bizza magát a kormányra, mely az ország gazdaközönsége fölött a gondviselés helyét van hivatva pótolni.

Senki nem vetheti szemünkre jogosan, hogy ne biztatnók a gazdát, miszerint első sorban a maga erejére támaszkodjék, tegye szélesebbé és mélyebbé ismeretei körét, melyek után élni van hivatva; alkalmazza a mi jótét és tanul, a maga körülményei köré beillő módon, ne kapjon ugyan módon, meggondolatlanul mindenre, a mi tőle nem irtózik tőle azért, mert tőle; tegyen kísérleteket kicsiben s alkalmazza azt, a mi beválik, később nagyobb arányokban is; nézzon kissé körül a világban, vesse össze a körülményeket, tájékoztassa magát a piacokról, árakról, termények kelendőségéről; hagyjon föl az olyannal, a miről láthatja, hogy most már csak kárral folytathatná, ellenben ne szalassza el a gazdaságának mellékágaiból ígérkező jövedelmet, azért, hogy talán csak garasokban számít; öleljen fel mindent, a mi gazdaságával összefügg és hasznosítást ígér, de ne forgácsolja el erejét, tehetségét, idejét egész heterogén dolgokkal, mert a gazdaság ép úgy, mint minden üzlet, megköveteli a maga emberét. Legyen munkás, szorgalmas, értelmes, előre látó, gondos, óvatos és takarékos s gondolja meg, hogy a földnek a legjobb trágját, a legnagyobb jövedelmezőségét azoknak az gazdasági erényeknek összessége adja meg, melyekkel a gazda rendelkezik.

Szóval, soha nem jutott eszünkbe másra akarni áthárítani azokat a kötelességeket, a melyeket teljesíteni maga az egyén tartozik, s melyeket a legjobban, sőt egyedül jól csak az egyén maga teljesíthet. Sőt rámutatunk nem egyszer, hogy a magyar gazda még a jelen nehéz viszonyok között is boldogulhat és boldogul is, a nélkül, hogy akár az államtól, akár másoktól idegen segítségre szorulna.

Azonban fájdalom, az ilyen gazda már ritka holló s csak aféle kivétel, mely megerősíti azt a szabályt, hogy bizony a magyar gazda helyzete nagyon-nagyon nehéz. És nincs mit tagadni rajta: azoknak az erényeknek, melyeket a minta-gazdában föltételezünk, bármilyen magas foka elégtelen már ahhoz, hogy segítsen a nehéz helyzetben. A válság nagyobb, semhogy azzal az egyéni erő egymagában sikeresen megküzdhesse. Guerillaharczccal, melyben ki-ki egymagára kénytelen küzdeni, ma már nagy háborút nem lehet megnyerni, akármilyen nagy hős legyen is különben az egyes harcos. Hát a hol még nem is hős!

Ne várjunk az államtól mindent, ez igaz! de ebből az igazságból nem az következik, hogy tehát semmit se várjunk az államtól. Minden államnak megvannak kötelességei polgárai iránt, tehát azon polgárai iránt is, a kik földjét bírják és művelik. S az állam e kötelesség alól föl nem oldja magát azzal a banális frázissal, hogy „segits magadon s Isten is megsegít!”

A való az, hogy itt az egyén, a

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1891. október 2.

Királyok bűnei.

Az emberi erkölcsök tanulmányozásának egyik jelentős feladata felkeresni a bűnt ott is, a hol az a földi mindenhatóság szigora sérthetlenségében jelenik meg s kiállítását követel magának a törvényes társadalmi megtorlás eszközei alól. Hol volna az emberi önzés megszüntethetőbb, hol gyöngyösek a belső kényszer fékezései, mint az uralkodás magas polczán, a trónok főnyelvélyű világában? Ide lenn csak a mindennapi kenyér harcában el-elbottló egyszerű embert sajnáljuk, ott a hatalmában elbukó telhetetlenséget tanuljuk megvetni.

Ebből a szempontból foglalkoztunk már e helyen egy száz évvel ezelőtt megjelent francia forradalmi termékkel,*) mely a nagy riadban megtisztult szemmel s ha itt-ott túlozva is, a jelenkori uralkodó eszmék elfogultsága nélkül csoportosít tényeket, melyeket mindenki tud, de kevesen bírálnak szabad lelkiismerettel. A történetírás sok hamis és mesterkélte elmélete bomladozik itt szét alkotó elemeire, mint a választó víz hatása alatt a testek és sok új szempont merül fel a dolgok és tények megítélésére.

II. József császárról még néhány jel-

*) Les crimes des empereurs d'Allemagne, Paris, 1793.

lemző s a történetírás által eddig számba nem vett apróságot olvasunk melyeket kuriózumok gyanánt érdekesnek tartunk följegyezni.

„József gunyoros természetű volt s vonásai a megrögzöttséget mutatták. Társaságban nyájas, megnyerő s nökkel szemben; mindig volt néhány szellemes ötlete, melyeket alkalmazott. De teljesen képtelen volt a szeretetre. Utazásaiban számításból látogatta meg a tudósokat, hogy beszéltesse maga felől.”

Csodálatos ellenmondásai a sorsnak. Mint szabadelvű reformer élt, s „mint vakbuzgó halt meg — mondja a könyv — a tisztító tűz félelmétől gyötörve s borzalmas képzeletektől kínózva. Soha ember nem ért szomorubb véget; borzasztóan szenvedett a bujaktól (?), mert a rothadás siettetette halála óráját.”

Örökösön alkotott s halála pillanatában minden alkotását megsemmisítve kelle látnia. Róla mondták volt, hogy a „törvények Ausztriába csak nyolcz napig vannak érvénybe.”

Érdeke: Nagy Frigyes véleménye, melyet a forradalmi mű, úgy látszik szavahihető tanu után közöl. 1784-ben a nagy porosz király halálos ágyán hívatta Herzberg miniszterét s ezt az utasítást adta neki József felől:

„Ki kell kerülni a háborút a nyughatatlan Józseffel, még ha bántalmakat szenvednénk is miatta. Csak hat évig kell neki békét hagyni. Maga fogja szeszélyeivel tönkre tenni országait s ferradalomba kergetni népeit. Akkor kell majd megtagadni az alk-

társadalom és az állam erejének vállvetett munkásságára van szükség, ha azt nem akarjuk, hogy a válság, melynek mulandóságára hiába várunk, el ne söpörjön a föld színéről. E három tényező összefogva ellentállhat még a fenyegető áramlatnak, de ha csak egy hiányzik is a háromból — elvevőnk. Ezzel legyünk egyszer tisztában, mert ez így van s nem is csupán minálunk van így.

De csodálatos, hogy másutt ezt a tény jobban megiszivlelik, mint nálunk, e par excellencia agr. kulturálamban, a hol a törvényhozás órái többsége földbirtokokból s köztük kintűnő jó gazdákban áll.

Nem kicsinyeljük, amit az államhatalom a gazdaság egyes ágainak emelésére elkövetett.

Elismeréssel szólunk a lótenyésztés, a szarvasmarha-állomány javítása körül felmutatott eredményekről s az e célra hozott áldozatokról. De nem gondoljuk, hogy abban, amieddig eredmény gyanánt felmutatható, mindenki volna merítve, amit az államtól jogosan elvárhatna a gazdaközönség.

Ezek közé nem soroljuk azokat a kalandos javaslatokat, melyek a bajgyógyászai gyanánt ajánlottak. A földbirtok megkötése, hitelképességének megszorítása, paraszti hitbizományok alkotása, a homestead és birtokminimum s ehhez hasonló feudális ócskaságok nálunk mindig megérdemelt méltatásra és elítélésre találtak. A magas vámsorompóval körülvett középeurópai vámszövetségről is megmondjuk annak idején, hogy igen szép ez úgy képzeltben, — de hát szabad-e nekünk oly tényezőkké számítanunk, melyek fölött nem rendelkezünk s olyan kombinációba vetünk raményunk horgonyát, mely ez idő szerint s még tán sok ideig kivihetetlennek bizonyul?

Tisza K. a fejér asztalnál.

Megszólalt tehát elvőgre a generálisból közönségné lett Tisza Kálmán is.

Nagyváradot szemelte ki ez uttal is, mint tette ezt már több ízben olykor, a mikor valami nagyot és nevezetese akart mondani.

Hogy ez uttal mekkorát és mily fontoságúat mondott azt legjobban jellemzi egyik félhivatalos lap, mely Tisza Kálmán legújabb keletű nagyvárad beszédének főer-

tékességét abban látja, hogy beszédében, nem foglalkozott — Apponyi Albert gróffal.

Soh' se hittük volna, hogy Tisza Kálmán valaha abban a gyerekes szerepben váll-jék nagyvá és politikai hírességgé, a melyben még az is érdem számba jön, ha Apponyi grófról mélységesen hallgat.

Nó, ha az exgenerális azért ment Nagyváradra, hogy ott egészen a kizkatonákat, tehát az értelmi színvonal meglehetősen alantok fókán álló embereket jellemző dolgokat végezzen, akkor a nagyváradiai méltán elmondhatják: Büszkék vagyunk a közönségnélünk!

Mert mikor maga a „félhivatalos” is azért zengi Tisza Kálmán dicsőségét, mert ez Apponyiról hallgat. — akkor már mentve a Haza, a szabadelvű eszmék, a bihari pontok és a — nagyváradiai választó polgárok és Tisza Kálmán dicsőségét és nagyságát zengik a bércekek.

Már most, ha komolyan elemezzük, hogy mit jelent Tisza Kálmánnak az egykori pártvezérnek mélysége: hallgatása Apponyi grórról — a jelenleg is fungáló pártvezéréről — mindjárt megláthatjuk, hogy itt ismét a — „nagy taktikus”-sal van dolgunk.

Nem akarja kijátszani azt a tromfot a melylyel Szapáry gróf akarja megnyerni a legközelebbi politikai játékot.

Tisza tökéletes mély bölcsességgel hallgat, hogy mikor Szapáry szólni fog annál nagyobbatt mondhasson. Tisza, mint taktikus egyenesen kiszolgáltatta Apponyit Szapárynak. Akár csak azt mondta volna: Nesze fald fel.

El kell ismernünk, hogy a közönségen eme viselkedésében megvilanik a generális taktikája.

Már most csak arra vagyunk kíváncsiak, hogy azok a nagyváradiai választók, a kik Tisza Kálmánnak Apponyiról való mély hallgatását politikai bölcsesség számba véve — élénk helyesléssel fogadták, megéri-e azt az időt, hogy Szapáry gróf a Tisza által neki kiszolgáltattott Apponyit gróft felfalja.

Mert ha ez Szapárynak nem sikerül, akkor Tisza hallgatása Apponyiról nem válik be a generális jellemző taktikai fogásnak, hanem olyan politikai együgyűségnek, a mely komolyan aggodalomba ejtheti a — nagyváradiai választókat.

Hogy ezenkívül Tisza Kálmánnak a fejérszál mellett, tehát poharazás közben mondott beszéde — az Apponyira vonatkozó mélységes hallgatástól eltérve — voltaképen bir-e azzal a tartalmi beccsel, vagy legalább is aktualitással, hogy azért érdemes volt Gesztről—Nagyváradra menni — erre határozott nemmel kell felelnünk.

férgektől levele el s egymás lehulló szeméjében rothadva. Ebben a helyzetben tengették éltüket sokan négy hónapon át. József minden héten ellátogatott a zsarnokság e borzasztó odaiba, keskenyebb vagtatta a deszkákat, melyeket igen kényelmeseknek talált, s egész órákat töltött itt olasz áriákat dudolva s szemüvegén át kémlelve aszerencsétleneket.

Egy nap a nyomorultak egyike, ki a miserere szörnyű betegségében szenvedett, száján bocsátotta ki undokságait. József, kit a bűz boszantott, botjával arcba vágta s orrát betörtte.

Előadja Trenck, hogy maga is látta József császárnak a fegyenczkórház orvosához sajátkezűleg írott utasításait. Három folio lapra terjedt, s minden egyes cikkelye méltó lett volna Neróhoz. Utasítást adott, hogy a beteget minden képzelhető módon kinózzák utolsó pillanatáig.

Egy Lacy-ezredbeli közönségen nagy bünt követett el. A legnagyobb büntetésre ítélték el, melyet József törvényei elszabáltak: hateres vesszőcsapást kellett elszendnie egész testén s azután spielbergi várfogságra ítélték élethossziglan. Az ítéletet a császárnak is megküldték, ki ezeket jegyezte alá: „Ha elszendvete a vesszőütéseket, foszladozó testére szűk gyapjú ruhát adjanak, s kössék így a falhoz, hogy ne mozdulhasson, míg csak lelkét ki nem adja.”

Tizenhárom napig élt még a katonában a helyzetben, s Trenck, ki őt látta, tanuja volt a könyveknek, melyeket ezredese szemeiből facsart az ítélet felolvasása.

Mert, hogy Tisza Kálmán nyílt beismerést tegyen a szabadelvű párt létezéséről, hogy azt ma is, mint többséget lássa, ahhoz nem kell sem államférfiúi bölcsesség, sem bámészkodó és éljenző választó polgárság.

Hogy Tisza Kálmán Nagyváradra menjen csak azért, hogy ott kimosdani igyekezzék ama vád alól, hogy a Kossuth Lajos kihonositásában neki is egy része van mi legálább felesleges idő és bankett pazarlásnak tartjuk.

Iparkodott ő a parlamentben is kimosdan, e vád alól, ámdé az ország közvéleménye nem mentette fel, s a nagyváradiai beszéd után még kevésbé hiszi el bár ki is Tisza Kálmánnak, hogy a Kossuth kihonositásáért nem ő hanem a „körülmények” a felelősök.

Beszédének legnagyobb részét természetesen a közigazgatási vita foglalja el.

E helyen a választói méltán megvárhatták volna, hogy nagynevű képviselőjük legalább véleményt mondjon magáról a Szapáry féle reform tervezetről. Az exgenerális azonban nem ezt tette, hanem keményen verte a harangot urbi et orbi hirdelve, hogy az ellenzék „zsarnoksága” (eddig agyonbeszélésnek nevezték) veszélyezteti a kompakt(?) többség” jogát, tehát a kormánynak kötelessége megvédeni a jogait és úgy bánni ezzel a „zsarnok” kisebbséggel, a mint a hatalmi érdek diktálja.

E pontnál kijelenthetjük, hogy e kérdésben Tisza Kálmán egy hajóban evez Pap Samuval, a ki Tordán ugyanazt hangoztatta, a mit Tisza Nagyváradon vagy is, az ellenzék megrendszabályozását.

No, itt sem irigyljük Tisza dicsőségét — Pap Samutól. A két közlegény nagyon jól összepáztolt így — egy csapason.

A „kompakt” többség, torábbá a tordai és nagyváradiai választók örmárban uszhatnak a felett való nagy gyönyörűségükben, hogy Magyarország sorsának intézésére oly kiváló szellemek folynak be mint a milyenek bizonyította magát Tisza Kálmán Nagyváradon, és Pap Samu Tordán.

A „kompakt” többség felbuzdulhat Tisza Kálmán biztató beszédjén és Tisza Kálmán önértéztől dagadó kebelével jelenhetik meg, mint hű mameluk Szapáry gróf előtt, kinek szénáját Nagyváradon ilyen pompásan rendezte.

Tisza nagyváradiai beszédjében ezeken kívül egyéb említésreméltót nem találunk.

Azt írják: a bankettől nyomban — hazautazott.

Most otthon várja a — szüretet. Nagyváradiai választói most csak arra ki-

Máskor egy porosz káplár felesége akart egy katonát elcsábítani. Ima milyen büntetés eszelt ki számára József lángesze. Két kezét kötéllel összekötötték, két lábát két hegyes fára, úgy hogy nem mozdulhatott. Így helyzetben kapott minden nap huszonöt vesszőt minden nap kikapta, míg csak bele nem halt.

Nem csoda, ha Józsefnek társaságát is mindenféle léha népség, komédiások, hajósok képezték, a kik túrták kötekedéseit. Azért szerette a kutyákat is, mert megkínózhatta őket. Mikor császár lett, Micheltje lón legnagyobb kedvenczévé, mert ez minden szeszélyének kész eszközéül szolgált. Megesküdtött, hogy soha nyomtatott könyvet nem vesz kezébe. S bár játszta a szabadelvű felvilágosultat, azért titkon minden héten meggyont, s a pápa kezéből fogadta az ur testét, melyet mindig magánál hordott, hogy magát sérthetlenné tegye. Terve volt kiirtani a magyar nemességet, hogy javaikat magának foglalja el.

Vak bizalmát legjobban kimutatta Tillyer tábornokával szemben. E durva ember, ki botúttésszel gyilkoltatta katonáit, erőszakot tett a lányokon s aztán halálra korbácsolgatta, Bellovárt, Horvátországban állomásozott, mikor József meglátogatta e vidéket. Az egész tartomány sérelmi panaszokkal fordult hozzá, melyeket a császár szívesen átvett. Este, mikor a tábornokkal vacsorált, ki néhány szemre való ügyes lányt kerített neki, József föltek az asztaltól, fogta a kényvén-halmazt s az egészét a tűzbe dobva, e szavakkal fordult megölyögve tábornok felé:

váncsiak — valjon meghívja-e a geszti szüretre — Apponyi Albert grófot?

Hogy áll a világ?

A „Kreutztg.“ némely lapnak azt az állítását, hogy Romániának háboru esetén szigorúan semlegesnek kell lennie, s „végzetleges föltételnek” tartja. Mert Oroszországnak axiómája, hogy Románia, egy nagy háboru esetén nem maradhat semleges, mint a hogy nem maradhatott semleges Szászország az Ausztria és Poroszország közt ki-tört harcban. Oroszország azt hiszi, hogy a hadiüzenet után Romániát — akár egyezik bele ennek kormány, akár nem — a maga haderejébe bele kell vonnia az azért Romániának esetleges semlegességi nyilatkozatát nem is fogja figyelembe venni. Oroszországra néve csak az a lehet a kérdés, vajjon Románia önként nyitja-e meg előtte határait, vagy sem! „Attól tartunk, mondja a nevzetett lap, hogy Románia az orosz öhajokat teljesíteni fogja, ha a hármasszövetség nem foglal hamarosan állást Románia és a románasság mellett.”

A „Köln. Ztg.“ katonai tudósítója szerint Oroszország valószínűleg még az idén két újabb hadtestet alakít, melyek a nyugati határra lesznek szánva. A pétervári kormányzóság megint kiürítették, s a csapatokat mind a nyugati határra vitték. Nevezetesen, hogy Oroszország a Kaukaszról minden haderőt a nyugati határra tol s ezt a még mindig forrongó országok benszüllött csapataira bizza. Ezt aligha tehetné, ha nem lenne biztos abban, hogy háboru esetén legalább is jóakaró pártatlanságot fog élvezni Törökország részéről.

Dél-Amerikából — Saint-Luisból írják: A demokratapárti Globe jelentése szerint Guatemala város lakói fellázadtak e hó 15-én Barillas ellen. Ennek következtében a lakosság és a csapatok közt három napig folyt a harc, miközben előbb a gyalogságot a lakosság visszaverte, de erre ágyúkat szegtek a lázadókra. A halottak száma 500-ra rug. Végül Barillas segédszolgálatokkal elfojtotta a lázadást.

Tisza Kálmán beszédéből.

T. uraim! Idejövetelem, szívem azon vágya után, — hogy önök közt megjelenhessek — az üszöndött, hogy érzem, hogy ha önöknek irántam tanúsított szívesége nem követelte is ezt tőlem, kötelességem ösztönít nyilatkozni azon okok és körülmények felett, melyek miatt helyzetemben bekövetkezett azon változás, mely azóta történt, hogy utoljára önök közt lehetni szerencsém volt. (Halljuk! Halljuk!)

Azt hiszem, önök is mindnyájan tudják, hogy midőn a honossági törvény majd tizenkét évvel ezelőtt megalkotottat, habár ki van benne mondva, hogy annak a honosságnak távolról által való elvesztésére vonatkozó szakaszai azokra nézve, kik távol vannak — értette mindenki az emigránsokat — csak tíz év múlva lépnek életbe, mégis akkor mindjárt elhínt a gyanu némelyek által, hogy azok az emigránsok és főleg azoknak az állampolgárok közül ki akar zárni, a ki 78 éves, nem fogva azt mondani, hogy rá nézve csak tíz év múlva lesz érvényes a törvény. Ez azonban nem gátolta azokat, kik észszerűnek látták, hogy ezt lappangó gyanúsításképp folytonosan fentartassák, hogy midőn a tíz év eltelt, ezzel újra nagyobb

Tudom, hogy minden ön ellenirányul, kedves Tiliér, de folytassa csak így, legyen ezután is könyörtelen e csöcselékek szemben! Ime egy uralkodó képe, megfosztva attól a legendai körtől, melybe a hivatalos történet írás vonta. Ki tudja megmondani, melyik az igazabb, melyik a hübb rajz?

A bün gyümölcsei.

ANGOL-REGÉNY.

A DORÁ szerzőjéről.

Az „Ellenzék” számára fordította: AMICA.

I.

(Folytatás.)

— Vacsorálunk, — mondá Lady Stonin röviden, a Pál karját elfogadva épen mint ha az vendég volna.

A vacsorát egy sokkal nagyobb de kevesebb kényelemmel bíró szobában szolgálták fel, mint a milyen az volt, melyben Pál elfogadták — hosszú szoba volt mely beérá-gásu ablakkal, és egy nagy üres tűzhely.

Az idősebb lady az asztal fön foglalt helyet, Pál szembe ültette Rozmarral, ki jobb oldalán ült. Még most is, midőn Pál látszólag a legnagyobb nyugodalommal evett és beszélgetett, az a csudálatos álomszerű érzés fogta el, mint midőn a vonatról leszála az országúton levő régi módi állomásra kilépett. S bár a lady Stonin modorán látszott, hogy szándékában volt inkább barátának tekinteni mint fizetett nevelőnek, de Pál azért nagyon kényelmetlenül s feszélyezve érezte magát. Ő ezt az érzést részben a körülményekben lett változásnak tulajdonította. Reggel a főváros zajaiban volt, és most mintha egy rege szerű elátkozott kastélyban volna. A viztek között, melyek az új lakóház

mértékben lépjen előtérbe. Ekkor történt, hogy a kormány meg akarta nyugtatni és elakarra enyésztetni még az árnyékát is azon gyanúnak, mintha bárkiben is az a szándék lehetett volna, hogy kizárjon valakit és éppen hazánkban egy nagy fiát, az állampolgárok közül, kinyilatkoztatta, hogy mindazok, kik ha nem is a törvényben szorosra előírt módon de az érintkezési hazai hatóságainkkal fentartották, nézete szerint az állampolgárságot megtartották és rájuk nézve a tíz év megszakítva lett. Ezzel azonban nem elégedtek meg hanem folytonosan jöttek és sürgették és midőn én tisztán a magam nevében november havában utoljára nyilatkoztam, bár határozottan megmondtam, hogy én semmi újat mondani nem akarok és csak ismételnem kívánom azt, a mit már máskor mondtam, látnom kellett, hogy azt következtetik svavimból, mintha azt ígertem volna, hogy minél előbb egy novellát fogok előterjeszteni csak azért, hogy ezen szaksz értelmé egy férfiura nézve megváltoztattassék.

Mint hogy ez szándékomban nem volt, rögtön gondoskodtam arról, hogy ez megirás- sák és megvalloim ösztint, hogyha csakis az ellenzéki hírlapok és szónokok hitték vagy hirdették volna ezt, talán nem helyeztem volna rá súlyt, mert megcsoktam, nemcsak mint miniszter, de mint egyszerű kép- viló is, hogy minden szavamat, minden nyilatkozatomat félreértik vagy félremagyará- zák ellenfeleim, bizonyosan ezt fogják tenni ma nyilatkozatommal is. De mert azt kel- lett látnom, hogy némelyek politikai barátaim közül vagy hogy olyankor, kiket ha ezek közé nem számíthatok is, de a kik irántam elfo- gulatlanok, sőt rokon szívvel viseltetnek, azon hibák voltak, hogy én eziránt pozitív ígéretet tettem, már meg kellett gondolnom a következtetéseket. Közbejött a mindnyájunk által ismert turini level.

De még kellett gondolkoznom, hogy azon tapasztalatok után, melyekre röviden, hivatkozom, nemcsak ellenfeleim közt, de más körökben is fenn fog állani az a gyanu, hogy én ezen levelet kibúvó ajtóul használok arra hogy szavam bevalótása nélkül kormányom maradjak, oly dolog, mit saját lelki énem sem bír magára vállalni, megerősített azon- ban szándékomban a kötelességérzet mert erős a meggyőződése, hogy a mely ko- mányfőfira nézve, kiről nemcsak ellenfelei hirdetik, — de jó barátai elhiszik azt, hogy kibúvó árán is akar kormányom maradni, az többé, mint magyar miniszterelnök nehéz helyzetben, benn az országban sokszor és a monarchia másik államával közös viszony- ban soha többé kötelességét sikerrel nem tudja teljesíteni.

Ezeket elmondva, megjegyzem még, hogy nagy öncsalódásban élnek azon urak, kik azt hiszik, hogy visszavonulásomnak in- dokai az ő nem mindig épen kiméletes, sőt néha a parlamentből az utcára is kivitt tá- madásaik voltak.

Meg kell azonban mondanom, hogy bizonyos némely ellenzéki állítások is, ugyan is mindnyájan emlékezünk reá, egy időben az volt szokás irni és mondani az ellenzék részéről, hogy hiszen mi is sajnáljuk, hogy a parlamenti viszonyok ide fajultak, mi is szeretjük ezt és óhajtjuk, hogy másképp leg- yen és a mint Tisza Kálmán elment, minden rendbe jő. Én, t. barátaim, ebben nem nagyon bízom, de meggondoltam, hogy ez vagy bekövetkezik, vagy nem következik be. Ha bekövetkezik: ez oly haszon lesz a köz- ügyre nézve, hogy ezzel szemben nem az én, de bármely más miniszter visszalépése te- kintetbe sem jöhet. Ha nem következik be: akkor legalább az ország közvéleménye meg- győződött a jövő állításokkal szemben is, hogy van-e valami lényeges alapja annak az állításnak, hogy többé egyetlen kormányfőre sem lesz kénytelen az ily állítások miatt ma- gát feszélyezve éreznie.

hájára, midőn az éjhalomában a világosság kialszik, felkelnek” azon hivatással, hogy azt legyőzze és meghódítsa, egy szép gonosz szellem rabjának érezte magát.

Pál mosolyogva tűnődött, hogy a „go- nosz” szót miért használta a vele szembe ült szép leányra alkalmazva, kinek szép arca oly ártatlanul tünd és sima, kinek kis kezei árpa köves gyűrűk ragyogtak amint a tányérján levő gyümölcsöket babrált, kinek azzal a különös nézővel bíró szeméi soha sem keresték fel az ő tekintetét, és nem lát- szottak vizsgálódását észrevenni.

Épen beféjezte a tányérjára kivett csirke és sonka avást, s nem érezte magát olyan éhesnek mint az étkezés kezdetén, mid- dőn egy harmadik lady jelent meg előtte egy magos és olyan erős testalkatúval bíró nő, a melytől a női nem között ritkán le- het találni. Testhez simuló barna ruhája nem suhogott, cipőinek a talpa mint ha bársony- ból lett volna, oly zajtalanul járt.

Sima fekete haját csipke fűzőt szori- totta le, éles fekete szemek voltak, s össze- szorított szabályos szája volt. Olyan asszony volt, akit nem lehetett észre nem venni; s Pál bámulva nézte, nem épen a szokott s legilledelemesebb modorával.

— Milyen különös család! gondola Pál magában, — mig Flaxenné — mert a harmadik nőnek az volt a neve, mely han- gon magyarul a meg késedelmének az okát, az ideges urnó, süttőgő hangjával; ez a szép vadtekinetű leány s az a csodálatos társal- gónéj, gazdasszonyuk vagy mi volt!

Olyan kísérteties ez a hely! A levegő- ben érzem.

Stedfast ur bizonyosan fáradt, mondá lady Stonin. Őn hosszú utat tett, nem de sze- retne a szobájába vonulni? Azt hiszem, hogy bőrgőzöi megérkeztek, s szobájában minden rendben van, tév hozzá kérdő tekintet vetve Flaxenné.

Hogy visszalépésem után mi történt s hogy mennyire vált be az ígéret: talán mind- nyájan tudják. Egy darabig volt valami fegy- verszűnet forma, melyben nagy figyelemmel lesték az ellenzéki hírlapok és képviselők, hogy miképen bomlik majd fel lassankint a szabadelvű párt. Mikor azonban ez magától sehoggy sem akart megtörténni, akkor neki állottak, hogy majd ők löknek talán egyet rajta.

Egyszer azt hirdették, hogy a mi- niszterium meghasonlott saját kebelében. Más- kor meg azt híresztelték, hogy hol egy, hol más kikk fondorkodik a pártban a ko- mány ellen. Sőt megtisztelték engem is az- zal, hogy még Tisza-klikkrol is beszéltek.

Hát, t. barátim, megvalloim, sokra kész voltam az ellenzék részéről, de hogy azt teg- gyék fel rólam, hogy én legyek az, ki el akarjam hitetni fölém, hogy én magam le- gyek eszköze annak, hogy megbomoljon az, a minek létrehozásában magam is fáradtam: ez némileg meglepett. No de, mert ezen min- denféle híresztelések sehoggy sem akartak ere- deményre vezetni, nem csoda, hogy ezen, re- ményeikben csatlakozott urak, kezdték elve- szíteni hideg véreket és ujonan megkezdtek a szenvedélyes támadást. Az ellenzék nagyobb fele részéről tudjuk, hogy az utolsó hóna- pokban megcsinálta az obstrukciót, melyet néha tagadtak, máskor bevallottak, sőt a mellyel néha dicsekedtek és a melyet az or- szágygyűlés végső szakában az ellenzék má- sik árnyalata is — nem mondom, hogy ép- pen helyeselt, de felemelte áldó kezét az obstrukciót csinálók fejére.

S itt meg kell jegyeznem, — mert is- mételten felhozott, hogy hiszen csinált ob- strukciót a régi balközép is és némelyek állítása szerint annak én vezére, mások szerint résztvevő tagja voltam. T. uraim! Hogy vezére lettem volna, azt mindenki tudja, hogy nem igaz, sőt évekket ezelőtt a képviselők- házban nyilatkoztattam ki, mennyire ked- vünk ellenére sodortattunk mi bele abba az obstrukcióba, de hogy megtörtént az tény. De nézzük meg kissé, először is, vajjon a helyzet tökéletesen egyforma-e? Akkor az országgyűlési ciklus végén állottunk, a mi- dőn ez megakadályozott ugyan egyes törvény- hozási munkáidat, de nagy reformtörvények létrehozásáról már akkor azon országgyűlés alatt szó sem lehetett. Most tudjuk, hogy az ellenzék áll. Akkor nagyszámú választók jo- gainak megvédéséről volt szó.

Ma azon kérdésben, mely az obstruk- ció által megakasztott, azoknak, kikről egyedül lehet mondani, hogy jogot veszíte- nek, a megyei törvényhatóságoknak többsége a törvényjavaslat mellett nyilatkozott. Mert azt csak tudják azok az urak is, hogy itt, ha jogvesztés van, az csak a megyei bizott- ságokat illetheti, de még a közvetett választ- ás után sem magát a népet, mert hisz a bizottságoknak szám szerint fele, befolyásában sokszor túlyomó része a virilisekből áll.

De midőn a külömbiségre rámutatok, nem akarom egyáltalán visszavonni azt, amit évekket ezelőtt hasonlóképpen beismertem, hogy az obstrukció fegyverével élni akkor is hiba volt és nem akarom visszavonni azt a mit hasonlóképpen sokszor kimondtam, hogy az ország közvéleménye az ő értekezésének és józanosságának adott igazságság kifejezését ak- kor, midőn azon alkalommal a legközelebbi választásoknál körülbelül egy negyedét azok- nak, kik az obstrukciót csinálták, otthon fe- lejtette, de midőn ezt kimondom, nem veheti senki rossz néven, ha kimondom, hogy ros- szszalom a most még kevésbé menthető ob- strukciót és kifejezem azt a véleményemet hogy az ország közvéleménye legyen éppoly igazságos azok iránt, kik most csinálták, a mint volt azok iránt, kik akkor csinálták az obstrukciót.

Minden készen van válaszolva az asszony- ság röviden. Megmutassam Stedfast urak az utat?

„Igen kérem tegye meg”, és „kérem ne fárasza magát” hangzott ugyan abban a pillanatban a lady Stonin, és a nevelő aj- kairól.

Flaxenné, Pál számba sem véve fel- lett, s ötlet megelőzve a szobából kiment, hosszú uszályla Pál előtt kigyóztott a fénye- sen kivilágított előszobán keresztül fel a fa- ragott karfájú széles kölépcsőn, s a hosszú folyosón végig, hol a hold halvány sugarai az oszloponok óg lámpák sárga világával összevegyültek míg végre egy rövid „jó éjt” kívánás után szobájának az ajtaja előtt hagyta.

Stedfast ur gondosan betette és zárta ajtaját, aztán körül nézett. A nyolcszögű szobának kupalaku teteje, vésett virágfüzé- rekkal, s gyümölcsökkel volt díszítve, a szob- hát három keskeny íves ablak világította, a középső ablakra a Stonin cimzer volt véve, s a szoba kényelmesen volt burtozva.

Egy sötét piros szőnyeg volt a földön egy nagy ágy és egy kerek asztal, melyen tentatort s egy hosszú tővegben hangafü állott, volt benne egy nagy kényelmes ka- rosszék, egy tojásdad alakú tükör a falon a mozdó asztal felett, ez az utolsó egy ében- fából faragott régi butordarab volt, s min- den egyes darab Pálnak különös figyelmét vonta magára.

Nem rossz szállás egy szegény aggle- gény számára! mondá — Lássuk milyen a kilátás!

A legközelebbi ablakhoz lépve kinyi- totta azt, s kihajlott az éjszakába. — Minő csendesség volt.

A hold halvány világa lent a kötérraszra s valahol az pályaron levő pocolya sima tük- rön csillogott, s mintha a ház mellett ro- gyanó szél volna. Olyan nyugalom, mely meg-

Boulanger öngyilkossága.

— Távirati tudósítások. —

Brüsszel, szept. 30. Boulanger tábor- nok ma reggel fél 11 órakor Ixellesben Bon- nemaine asszony sírján öngyilkosságot köve- tett el.

Brüsszel, szept. 30. Az ixelles-i te- metőben négy munkás délelőtt fél 12 kor látta Boulanger tábornokot belépni a temetőbe egy negyed 1-kor lövés dördült el. A mun- kások odasiettek és Boulanger Bonnemaine asszony sírján halva találták. A golyó Boulan- ger halántékába hatolt.

Brüsszel, szept. 30. Boulanger tá- bornok halálát, mint hírlik, zilált anyagi vi- szonyai okozták. A tábornok már többször emlegette, hogy öngyilkossá lesz. Hozzátar- tozó hosszabb idő óta szemmel is tartották mindazonáltal sikerült a tábornoknak szán- dékát ma dél felé végrehajtani.

Brüsszel, szept. 30. A „N. Fr. Presse” jelentése: Boulanger a ixeli temetőben halán- tékon lőtte magát francia lovassági revol- verrel. A golyó a bal halántékon furdott be és a jobb oldalon jött ki. A halál azonnal bekövetkezett. Mikor a lövés zajára a mun- kások a helyszínre siettek, a tábornok már halott volt. A tábornok sírva fölött megta- lálták Bonnemaine asszony arczképét. A holt- testet a megboldogult lakására szállították.

Brüsszel, szept. 30. Azt mondják, hogy Boulanger tábornok már néhány nap óta komor hangulatban volt. Ma délelőtt 10 órakor kocsi távozott szállásáról és az ixel- lesi temetőbe hajtott. A kocsi és az aszate- metőkapujánál vártak a tábornokot. Boulanger közvetlenül Bonnemaine asszony sírhöz- ment, hosszabb ideig le s fel járt a sírelőtt aztán nagy kalibert revolvert vont elő zse- ből s golyót repített bal halántékába. A golyó áthatolt a jobb halántékon és a tá- bornok a földre bukott, anélkül, hogy han- gos szót hallott volna. A lövés figyelemze- tése, a temetőőrök a tábornokhoz siettek és őt a kocsi és a szolga segítségével felemel- ték. De akkor már a tábornok lélekzétével megszűnt és néhány másodperc múlva ki- szenvedett. A tetemet a kocsiarra helyezték. Ixellesből rendőri közvegeket és egy orvost hoztak, akik konstalták a bekövetkezett ha- lált. Rendőri intézkedésre a kocsi az ixellesi rendőrbizottsághoz utasították. A tetemet a kocsi belsejében helyezték el, a tábornok ar- czát fehér kendővel takarták le. Boulanger környezete beszéli, hogy a tábornok már is- mételten megkísérelte, hogy véget vessen életének. A szállodában az összes fegyvere- ket eltávolították közeléből de ennek dacára sikerült neki elérjen a revolvert, mely- lyel magát fűbelőtte.

Mondják, hogy midőn lezárták Bonne- maasszony koporsóját, ekkép szóltott volna: „Mielőbbi viszontlátásra!” Naponta 4 óra- kor a temetőbe ment a tábornok s bokrátát vagy koszorú helyezett Bonnemaine asszony sírjára. Hozzájártozót és szolgáit nagyon meglepte, hogy a tábornok ma délelőtti 10 órakor kocsiakzik ki Bonnemaine asszony sírhöz. Boulanger magánál hordta végren- deletét, táviratokat is szövegezett és megie- lőlte a személyeket a kikhez czimzendők vol- nának. Azt tartják, hogy Alfred Dutens, akit levélben értesítettek, Párisból ide jött s 8 nap óta egy szállodában tartózkodott és ko- csin hajtott a temetőbe, hogy az öngyl- kosságot megakadályozza. Másrésről meg azt mondják, hogy Dutens, Boulanger unokahu- gának és Dutens asszony folytonos kérésére, kocsi a temetőbe hajtott. Bármiként tör- tént is a dolog, Dutens még utolre s vele egy órán át beszélgetett. Végül a tábornok órájára nézett és állítólag úgy nyilatkozott, hogy ideje volna már reggelizni menni. — Fölkérte Dutens-t, hagyja el őt, mert meg- akarná még látogatni Bonnemaine asszony sírját. Dutens teljesen megnyugodva távozott

hanó hogyi patak vizének a felszínét érinté. — A fellegetlen ég alatt a messze távolban lápos földet látott.

Pál a hűvös friss levegőt hosszú légzés- zéssel szívta be.

Hosszasan állott ottan kihajolva, a viz- zugását hallg tva, mely erősből látszott s bá- natos dalával az éj csendjét betöltötte.

— Ki az aki azt mondja, hogy „A természet hangja lágy?” — tűnődött magá- ban. — Mily szomorú a viheses moraja, mint ha a sziklák partok között egy nyugalmat ke- reső de azt soha és soha nem találó lélek, volna zárva!

Azt hiszem, — folytatá kevés idő múlva hogy bent a házban, a külső sötétség és zord magány ellentétéért, csinálják azt a fényes kivilágítást.

— Ha minden este így megy, a lámpa olaj és viaszgyertya sok pénzbe kerülhet Lady Stoninnak: azonban, az nem az én dolgom. — Ej — ideje, hogy lefeküdjön! s a fáradt utas tö brendbeli ásitásai után lefe- kdt, s csak hamar az álomországában találta magát.

A Stedfast Pál álmai rendkívül zavar- tak voltak. Álomában a mocsárral körül vett házban éjnek idején egyedül volt. Egyik szobából a másikba ment élejtelt keresve, de csak a vizzugása süketítő hangját hal- lotta.

Hirtelen megszűnt az egészen, s még borzasztóbb ösenedéssé vette körül, míg végre mint ha a csend szűltője volna, távoli léptek tompa zaja töltötte meg fülét. Elfajzott léleg- zettel, esztelen rémülettel, mozdulatlanul hal- gatta közlekedését. — Mind közelebb-közelebb jött. — Az ajtó megnyílt; s szemeit a söté- tétségben keresztül erőltetve egy fehér ruhás alakot látott maga felé mozogni. Színtelen arca, merev szemek, a Stonin Rozmarr arca- zát színel voltak. Olyan nyugalom, mely meg-

egy pillanatra. A tábornok a sírhoz ment, a sírkő előtt ült, levette kalapját és az arca halántékán lőtte magát. A halál nyomban beállott.

Páris, sz. pt. 30. A „N. Fr. Pt.” je- lentése: Azt hiszik, hogy Boulanger öngyl- kosságának egyik oka megcsapant anyagi viszonyaiban keresendő. Bonnemaine asszony csak járadékot élvezett, mit Boulanger nem ruházhatott át. Az esti lapok csak arra ri- tikoznak, hogy életrajzi adatokat közöl- ról. A „Jour” ennyit ír: „Caesar akart lenni s úgy halt meg, mint Olympia”. A „Liberté” ezt írja: „Ennek az embernek, ki a költő- sasság létét veszélyeztetta, Franciaország és Európát nyugtalanította, úgy végül az epopeja, mint egy regény. A tábornok öngyilkos lett a szeretett asszony sírján, egy ősi reggelen. Vanitatum vanitas!”

Elvbarátainkat

felhívjuk, hogy Marosvásárhelyen az Emke gyűlés alkalmával minél töb- ben jelenjenek meg, mert nélkülözhet- ellenünk nem lehet ellenzéki politikai csinálni az erdélyi rézekben.

É-dekeinknek nincsenek más út- mint elveinknek hi-ei és azoknak párt- állásukat nem lehet hivatásuk feloldá- sem idegen kézre jutását elénzi.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, október 2.

— Pártgyűlés M.-Vásárhelyen. Vasárnap M.-Vásárhelyt a marostordamag- függetlenségi párt hívei és az Emke gyűlésére más vidékekről megjelent elv- rátaink értekezletet fognak tartani. Az ér- tekezleten Ugron Gábor országgyűlési kép- viselő is jelen lesz.

— Szerkesztőválság. Laptólunk a „Kolozsvár” szerkesztője Petelei Ist- ván egy rövid nyilatkozattal lapja tegnap számában bejelenti olvasó közönségének a szerkesztéstől való visszalépését. Ezt az el- hárítást hosszabb betegséggel indokolta. Nyomban a Petelei rövid nyilatkozata után a szerkesztőség vesz meleg hangon búcsút a szerkesztőjüktől és Hegyess Vilmos é- digi segédszerkesztő nyilatkoztatja ki, hogy a lap szerkesztőseért egy ideig ő vállalja a felelősséget. Ama meleg és rokonszoru- nyilatkozatot, mellyel a szerkesztőség ves- búcsút Petelei Istvántól eltekintve politikai pártállásuk különbségétől mi is aláírjuk. Petelei nehéz viszonyok között vállalkoz- a Kolozsvár szerkesztésére, s a neki adott tehetségek birtokában becsülettel igyekezett megfelelni feladatainak. Nemes és komoly ellenfeleink volt a kivel a nélkül is szöve- állhattunk, hogy bármelyikünk a komoly eszmecsere színvonaláról leszállani lett volna kénytelen. Távozását őszintén fájjaluk s az- reményünknek adunk kifejezést, hogy a szer- kesztői gondoktól megszabadulva idejét még inkább szentelheti sikeres szépirodalmi mű- ködéseknek. A szerkesztést ideiglenesen átve- Hegyess Vilmos régi kipróbált munká- a kolozsvári zsurnalistikának. Tehetőség és tapasztalt publicista, ki már két évtizede

fagyott Pálban a vér, a szellem alak od- ment hozta. — Ő mind a két kezét maga elibe tartotta, mint ha el akarná azt tenni, ekkor hideg verejtéktől borítva felébredt. — Ismét elaludt, s egy másik álom jött rá. — A lép vad magányát járta be Stonin Ro- marral az oldalán, a szép leány gyöngy- volt és kedves. — Az ő szerelmi vallom- sait hallgatta; de midőn szívére akarta ölni egy fátyolozott alak, komor és hallgat- mint a végzet, közbük lépett, s türelmetlen haragjára válaszul, hideg újjával oda mütö- tott, hol az ötlet szerető szép leány helyén egy tündöklő kigyó sziszegve futott el a sziklák között.

— Ez nem járja! — gondola Pál, min- tán álomból nagy erőlködéssel felcsodott, s a szobájában, hol csak a csillagok fénygy- osztotta meg magányát, — körül nézett. — Az ördögbe, sok csirkét és sonkát ettem, az csinálja! — A tele gyomor milyen fun- játékat űz az emberrel. Pali fiam, ha agy- dat ilyen bolondságokkal zavarod meg, akkor én — És ismét elaludt.

II.

A fényes nyári napok Stoninifellb- boldogan teltek el, habár egy kissé egyha- gulag, mint egy csendes folyam utja egyri- medrében. Minden hidegsége és búszá- daczára, Pál sokkal gyorsabb előhaladást lát- a Stonin kisasszony kegyeiben, mint a vé- vendékéjében. Szinte lemondott arról, hogy a Gerárd szívét megnyerje, s kiragadja a kö- rorság azon mélységéből, melyben oly ma- gabázközzötten és oly hidegen, egyedül lé- szott élni, legfentebb csak anyja és nőre- iránt melegezett fel.

Ellenben Rozmarr ellátszott felelő- azt a szerepet, melyet az első este játszó- (Folyt. köv.)

H i r d e t é s e k.

28—1891. bírói megbízás.

907. (1—3)

Árverési hirdetmény.

Alírt kir. közigazgató részéről közlést tétetik, hogy a beszerzői kir. törvényszék 4353—1891. szám alatt kelt végzése folytán vagyonbuktott „J. Keresztos” beszerzői és csődítomégához tartozó a csődleltár 35-től 2726. tételig felvett ingók általam megtartandó nyilvános árverésen, Beszerzően, vagyonbuktott főtéri tületében, 1891. évi Október hó 19-ik napján, délután 2 órakor a legtöbbet ígérőnek eladatni fognak.

Árverési feltételek:

- 1.) A csődítomégához tartozó, a leltár 35-től 2726. tételek alatt felvett 22,154 frt 71 krra becsült ingóságok, árúvári s üzleti berendezéshez tartozó tárgyak együttesen, átalányban, s nem darabonként adnak el 22,154 frt 71 kr. becsár, mint kikiáltási ár mellett, a legtöbbet ígérőnek.
- 2.) Ajánlat tehető írásban vagy szóval; az írásbeli az árverés napján déli 12 óráig nyújtandó be az árverező biztos kezéhez, bélyegesen, 10% bánatpénzzel, s annak világos kijelentésével, hogy ajánlattevő előtt az árverési feltételek ismeretese, s azoknak minden részben aláveti magát.
- 3.) A bánatpénz késszépben, óvadék képes papírban, vagy a beszerzői pénztáratok valamelyikének takaréki bütéti könyvesekéjében lehet. Az ajánlat borítékán felirandó: „Ajánlat a J. Keresztos csődügyében.” A megjelölt idő alatt be nem adott vagy a fennebbi kellekkel nem bíró ajánlat figyelembe nem vétetik.
- 4.) A szóbeli árverésnél is árverező a kikiáltási ár 10%-át a 2-ik pontban megjelölt módon köteles letenni.
- 5.) A csődítomégó választmányának joga van az árverés, illetve ajánlat eredményét jóváhagyni, vagy el nem fogadni.
- 6.) Vevő köteles az árverés napjától az üzleti helyért fizetni s a veszélyt hordozni.
- 7.) A szerződés-kikiáltással járó költségeket, bélyeg, illetve vevő hordozza.
- 8.) Ha vevő kívánja, a csődítomégó választmány czélszerűnek tartja az üzleti helyet illető bérleti szerződési viszony s szerződés lejártáig — azaz 1894. évi Augusztus hó végéig átruházható.
- 9.) A vételár 30 nap alatt a beszerzői m. kir. adóhivatalnál befizetendő, a vétel napjától a befizetésig számítandó 6% kamatával együtt.
- 10.) A megvett tárgyak a vételár teljes lefizetése után vagy korábban is, de a csődítomégó által elfogadott biztosíték adása mellett adnak át vevőnek.
- 11.) Ha vevő az üzleti helyet megtartani nem akarja, a megvett tárgyak átadásától számítandó 15 nap alatt kiirteni köteles.
- 12.) Ha vevő a megjelölt idő alatt nem fizet, illetőleg biztosítékot nem nyújt, kárára és költségére új árverés lesz, s vevő a bánatpénze elvesztése mellett, ha az új árverésnél kevesebb jön be, a különbözetet fizetni köteles, de a többletre igénye nincsen.
- 13.) A csődítomégó a leltározott tárgyak értéke, mennyisége, minősége iránt jóállást, szavatosságot nem vállal.

Beszerző, 1891. évi szeptember hó 30-án.

KELLNER IGNÁCZ,
kir. közigazgató,
mint árverező biztos.

KERESTETIK

B I R T O K

MEGVÉTELRE,

50,000 forinttól 120,000 forintig.

Ajánlatokat elfogad:

SIPOS GÁBOR ÜGYVÉD
KOLOZSVÁRTT,

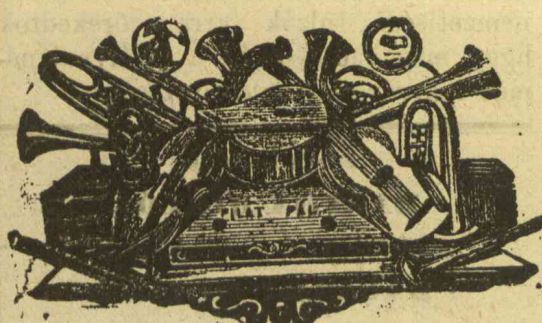
hová a birtok és hozzá tartozó felszerelés
részletes leírása küldendő.

900. (2—2)

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

STERNBERG ÁRMİN és TESTVÉRE

BUDAPEST, VII. KERESZES-UT, 36. SZ.

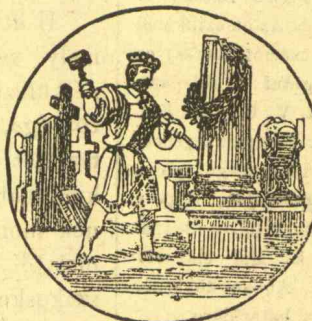

Saját készítményű
mindennemű
vonós-, verős-, fa és
réz fuvóhangszerek
és
azok kellekei és
alkatrészei.

890. (2—20)

Harmonikáról külön árjegyzék kérendő.

Alírt tisztelttel értesitem a n. érd. közönséget, hogy a
Vashid mellett egy teljesen új berendezésű, a jelen kor igé-
nyeinek minden tekintetben megfelelő

MÁRVÁNY SIRKÓ-RAKTÁRT

rendeztem be,

a GERENDAY A. és FIA

jó hírű budapesti márvány- és
műszobrász gyárából, mely összeköt-
tetésem által azon kellemes helyzetbe
jutottam, hogy bármely bel- és kül-
földi gyárral versenyezhetek.

Raktáron tartok: sienit, gránit, tirolli, sziléziai,
carrarai, dloriti s vörös márvány-fajokból SIR-
EMLEKEKET 8 fttól egész 3000 fttig; továbbá ké-
szítetek építkezési munkálatokat, mauzoleumokat,
kálváriákat, szent szobrokat, uti kereszteteket, ke-
resztelő medencéket, strazegélyeket vas-rácsosattal
vagy a nélkül.

A n. érd. helybeli és vidéki közönséget ezennel tisztelttel
értesitem, hogy ROTH ANTAL többé nincsen üzletben s ve-
lem semminemű összeköttetésben nem áll.

Részemről minden lehető elkövetek, hogy kedvező, jutá-
nyos feltételek mellett, pontos és csinos munka által a n. érd.
közönség b. bizalmára magam érdemessé tegyem.

A n. érd. közönség b. pártfogását kérve, maradok

teljes tisztelttel

743. (18—25)

Ifju REIMANN KÁROLY,
kőfaragó mester.

GERGELY ANDRÁS

épület-, díszmű bádigos és takaréki-tűzhely gyára
KOLOZSVÁRTT.

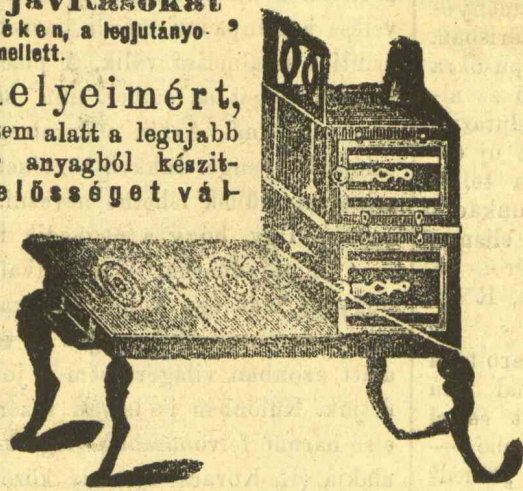
Üzlet- és bolthelyiség Hid-utca 29. szám alatt.

Elvállal mindennemű

épület- és díszmű bádigos munkákat,

továbbá mindennemű javításokat
egy helyben, mint vidéken, a legjutányo-
sabb árak mellett.

Takarék-tűzhelyeimért,
melyek saját felügyeitem alatt a legújabb
gépekkel, a legerősebb anyagból készit-
tetnek, teljes felelősséget vál-
lalok, meggyőződésem
után állítom, hogy azo-
lid és izléses kivitelük-
ben az eddig piacra
hozott fegyhazi és egyéb
árakkal össze nem ha-
sonlítható, egy próba-
rendelvény meg fog fe-
lelni a teljes meg-
elégedésnek.

Költségelőirányzatok és árjegyzékek kívánatra
ingyen és bérmentve küldetnek. 888. (3—5)

Tudomásul

MÁRIAFFI LAJOS

MAROS-SZT.-GYÖRGYI UDVARÁBAN

nagyobb mennyiségű

szép finom, különböző fajtájú alma

eladó.

Értekezhetni: ott helytt, VARGA GYULA kertész
urral Maros-Szt.-Györgyön, u. p. Maros-Vá-
sárhely.

902. (2—4)

Uj kávéház Kolozsvártt.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséggel tudatni, hogy
a Trencsintéren,

a szabadkőmivesek palotájában

egy új

Kávéházat és Czukrászatot

rendezek be, a mely

október hó 1-én nyílik meg.

A kávéházban kitűnő italok és sütemények lesznek min-
denkor kaphatók.

A nagyérdemű közönség szives látogatását kéri

CSATH KÁROLY,
czukrász.

897. (4—10)

A csucsai vasúti állomástól 1 és fél
óra fekvő

tuszai ős-bükk erdőből termelhető
mintegy:

45 ezer darab vasúti talpfa,

9000 üm³. hasáb tűzifa és 2000
üm³. dorong tűzifa eladó.

Értekezhetni:

Báró GYÖRFFY PÁLLAL Krasznán.

882. (9—10)

FINOM DIVAT-ÜZLET FÓTÉR, GR. TELEKY-HÁZ KOLOZSVÁRTT.

Engedve a többfelől hangoztatott azon óhajtsáknak, hogy üzletemet tovább folytassam, van szerencsém az igen
tisztelt nagyérdemű közönségnek jelenteni, hogy elhatároztam — hatósági engedély mellett

egy merőben új DIVAT-ÜZLETET nyitni

és pedig régi helyiségemben. előbbi solid elvem szerint szabott ár mellett.

Uj üzletem a kor igényeinek megfelelőleg lett berendezve; úgy, hogy a főváros hason üzleteivel egy ujon-
ság, mint olcsó árak, valamint solid kiszolgálás tekintetében is a versenyt kiállja.

Hogy divat-üzletem teljes legyen: finom kész női öltönyökkel is elláttam, valamint megrendelésre
női ruhák elkészíttetését a legutolsó divat szerint elvállalom; ennek vezetésével előnyösen ismert volt hely-
beli kereskedő MERZA GERŐ urat nyertem meg, ki e szakmában tökéletes jártassággal bír.

Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközölök. — Ruha megrendelésnél egy jól álló de-
rék és az alj előmérete beküldése elégséges.

Az eddigi irányomban tanúsított szives pártfogást új vállalatomhoz továbbra is kérem

kiváló tisztelttel

Gámentzy János.

876. (8—10)

Franczia mosó Barchentek, Flánelek, Vászón, Chifon, asztalneműek és nagy kendőkből nagy raktár.